

Falun 2016-03-15

LD15/04484 1329

Dnr: Ku2015/02515/KL
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över Ny museipolitik (SOU 2015:89)

Inledning

Landstinget Dalarna ingår sedan 2012 i den så kallade kultursamverkansmodellen med ansvar att fördela statliga regionala medel till bland annat regional museiverksamhet. Landstinget Dalarnas kulturverksamhet utgår från Dalarnas regionala kultur- och bildningsplan 2016-2018. Landstinget Dalarna är tillsammans med Dalarnas Fornminnes och Hembygdsförbund stiftare av Stiftelsen Dalarnas museum. Eftersom de regionala hembygdsförbunden inte inbjudits att svara på remissen, har landstinget även lyft in en del perspektiv från det civila samhället i sitt remissvar.

Dalarnas län är rikt av kulturarv och på museer. Enligt en inventering från 2010 finns här närmare 290 museer, varav ett hundratal är öppna under en sammanhängande del av året. Museerna drivs så väl av offentliga aktörer stat, landsting och kommun, som av föreningar, privatpersoner och företag. I Dalarna är museerna en stor tillgång för länet, inte minst som besöksmål. Kulturarvet är ett viktigt varumärke för länet och en viktig resurs för turistnäringen som varje år härbärgerar miljontals besökare. Turistnäringen betecknas i Dalarna som en av de tunga basindustrierna som år 2013 omsatte nära sex miljarder kronor och sysselsatte ca 6000 årsarbeten. En effektivare styrning av museiområdet är därmed av vikt för hela den regionala utvecklingen.

Synpunkter

10:3 Slå fast museernas ställning i en lag

Landstinget Dalarna är positiva till förslaget att skriva en särskild museilag men lämnar följande synpunkter på innehållet.

10.3.5 Kunskapsuppbyggnad av hög kvalitet

Betänkandet skriver att det "i museilagen anges att museerna i det allmänna museiväsendet inom sina ämnesområden ska bidra till forskning och annan kunskapsuppbyggnad." Med forskning menar utredaren att den ofta bedrivs i nära samarbete med högskola eller universitet. Vi saknar ett resonemang kring formuleringen "annan kunskapsuppbyggnad" som skulle kunna innehålla

exempelvis studier, inventeringar och undersökningar som utförs av "amatörforskare" i civilsamhället, med eller utan akademisk skolning. Det är viktigt att det allmänna museiväsendet inte enbart snävas in mot samarbeten mot högskola/universitet utan att det finns ett lika stort engagemang att bidra till kunskapsuppbyggnaden inom civilsamhället, exempelvis hembygds- och hemslöjdsrörelserna, vilka har behov av god tillgång till museernas samlingar och arkiv. Detta borde särskilt gälla centralmuseerna och de regionala museerna.

10.3.7 Statliga museer ska nå hela landet

Förslaget på lagskrivelse att "De statliga museerna ska verka för att tillgängliggöra sin verksamhet för människor i hela landet" är bra. Likaså skälet till förslaget att "stora samlingar av nationellt intresse kommit att föras till de centrala institutionerna från sina ursprungsorter."

Vi förstår att utredaren inte vill skriva in i lagen hur detta tillgängliggörande ska gå till, men vill ändå passa på att inskräpa att det finns ett stort intresse bland invånarna i Dalarna att kunna ta del av de centrala museernas verksamhet och samlingar. Att de centrala museerna arbetar med att successivt göra sina samlingar sökbara digitalt är nödvändigt. Däremot måste det även finnas kapacitet hos de centrala museerna för att en ökad allmän vetskap om innehållet i samlingarna även medför att fler vill ha tillträde att på plats fysiskt få studera föremål och arkivalier. Exempelvis ska Nordiska museet inte enbart kunna hänvisa en dräktforskare till att studera foton på rättvikskjolar i Digitalt Museum. En dräkthistoriker, amatör eller universitetsforskare, behöver få vrida och vända, bokstavligen syna plaggen i sömmarna, för att kunna ha någon nytta av att studera föremålen. Bara för att ett centralmuseum digitaliserar sina samlingar kan det inte friskriva sig från att allmänheten även fysiskt vill ta del av museernas samlingar.

10.3.8 Alla museer ska samverka

Vi är positiva till förslaget på lagtext att "museer och museihuvudmän inom det allmänna museiväsendet ska samverka, bl.a. genom att utan oskäligen avgifter eller administrativa hinder ställa föremål ur de egna samlingarna till varandras förfogande." Emellertid vill vi lyfta problematiken att exkludera aktörer i civilsamhället. Är det rimligt att en hembygdsförening ska behöva erlagga höga reproduktionskostnader för att få tillgång till fotografier från en aktör i det allmänna museiväsendet? Det civila samhället bär redan ett stort ansvar i skötsel och förmedling av kulturarvet. I lagen borde skrivelsen om de oskäligen avgifterna även gälla föreningslivet.

10:5 Inrätta en ny myndighet

Landstinget är tveksamma till att en särskild museimyndighet behöver skapas. Kulturområdet utmärker sig redan idag av en mångfald av många små myndigheter. Vi tror att Kulturrådets uppdrag skulle kunna förstärkas för att leda utvecklingen inom museisektorn.

10:5:2 Fördela statsbidrag inom museisektorn

Landstinget är positiva till förslaget att överföra bidrag från Riksutställningar för att direkt stärka samverkan inom museiområdet. Det är bra att bidragen ska gynna samverkan och särskilt mellan den kommunala, regionala och nationella nivån. Vi ser emellertid inte att en särskild myndighet behöver skapas för detta. Bidragen skulle med fördel kunna fördelas av Kulturrådet, som har byggt upp en stor kompetens om samverkan på lokal, regional och nationell nivå i och med sitt ansvar för den så kallade kultursamverkansmodellen. Genom att skapa en ny museimyndighet riskerar vi att bygga nya stuprör när det i stället är hängrännor som behövs mellan olika kulturområden och nivåer.

Avslutningsvis instämmer Landstinget Dalarna i Dalarnas museums remissvar.

Falun, 2016-03-15

Mursal Isa
Ordförande, Kultur- och bildningsnämnden

